

A close-up portrait of a woman with long, dark, wavy hair, smiling warmly at the camera. She is wearing a vibrant blue collared shirt and large, ornate pearl earrings. The background is a soft-focus, light-colored wall with some architectural details.

MICHELLE FISSER:

**"WE ZIJN EEN COMMUNITY
WAARIN WE ELKAAR EN HET
COMPLIANCEVAK VERDER
HELPEN"**

Begin dit jaar werd de VCO-beroepscode voor professionals op het gebied van compliance, integriteit en ethiek aangenomen. Voorzitter Michelle Fisser blikt terug op het proces dat daaraan vooraf ging en vertelt over de volgende plannen op de VCO-agenda. "Als beroepsgroep kunnen we echt iets betekenen voor de maatschappij."

Officieel staan de letters VCO voor Vereniging voor Compliance Officers. Inmiddels, ruim twintig jaar na de oprichting, is de doelgroep van de beroepsvereniging uitgebreid naar 'professionals op het gebied van compliance, integriteit en ethiek'. Met kennistafels, onderzoek, publicaties en netwerkevenementen wil de VCO kennis en bewustzijn rond de eerder genoemde thema's vergroten. Dat wordt gewaardeerd: in 2022 ontving de VCO de Compliance Award. Het bestuur van de VCO bestaat uit zes vakprofessionals, die zich vrijwillig inzetten voor de vereniging. Michelle Fisser is sinds 2022 voorzitter. Daarnaast is Michelle oprichter van adviesbureau Compliance in Motion en trainer en spreker op het gebied van compliance, integriteit en ethiek.

Hoe ben je terechtgekomen in het compliancevak?

"In 2003 ben ik begonnen als compliance officer bij wat toen nog Fortis Clearing was. Zij kregen een bankvergunning en waren daarom verplicht om een compliance officer in huis te hebben. Het waren de beginjaren van de regulering van de financiële sector. Het was pionieren, niemand wist nog precies wat compliance inhield. In Nederland was nog niet veel wet- en regelgeving beschikbaar, in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten waren ze al iets verder. Eind 2003 werd de Corporate Governance Code van de Commissie Tabaksblat gepresenteerd. Het jaar erna volgde ik een opleiding tot compliance officer bij het Nederlands Compliance Instituut (NCI). Het vak stond toen echt nog in de kinderschoenen.

Na Fortis heb ik nog tien jaar als compliance officer gewerkt, waaronder zeven jaar bij Rabobank. Daarna stapte ik over naar Ernst & Young (EY), waar ik me richtte op het adviseren over financieel-economische criminaliteit en compliance op het gebied van internationale handel. Sinds drie jaar ben ik zelfstandig ondernemer. Omdat het compliancevak voortdurend in ontwikkeling is, blijft het me boeien. Wat drijft mensen? Hoe zorg je ervoor dat ze het goede willen doen? Met welke wet- en regelgeving moeten we rekening houden? En welke tools gebruiken we om dat proces te ondersteunen? Zowel in mijn werk als vanuit de VCO houd ik me daar dagelijks met veel plezier mee bezig."

Wat heeft je doen besluiten om de voorzittershamer op te pakken?

"Toen ik in 2003 compliance officer werd, sloot ik me aan bij de VCO. Dat was toen nog een klein clubje met voornamelijk mannen, die bij elkaar kwamen in de Industriële Groote Club in Amsterdam. Het leek me een waardevol netwerk, maar in de praktijk haalde ik er niet veel waarde uit. Daarom zegde ik in 2012 mijn lidmaatschap op. In 2021 begon ik voor mezelf als compliance officer, trainer en spreker. Ik merkte dat ik als eenpitter behoefte had aan gelijkgestemden, met wie ik van gedachten kon wisselen over het vak. Zeker nu ik niet meer dagelijks een team van collega's om me heen had, zag ik de toegevoegde waarde van een beroepsvereniging, om kennis te delen en mijn netwerk uit te breiden. Bij EY was ik betrokken geweest bij de oprichting van de kennistafel RegTech en Digitale Transformatie, waarmee we een aantal evenementen hadden georganiseerd voor leden van de VCO. Ik had dus van dichtbij gezien welke positieve ontwikkeling de VCO als vereniging had doorgemaakt. Omdat ik daar graag een bijdrage aan wilde leveren, besloot ik opnieuw lid te worden en me beschikbaar te stellen voor het bestuur. Het voorzitterschap voelt naast mijn eigen onderneming bijna als een tweede bedrijf, maar ik krijg er ontzettend veel energie van."

Op welke manier geeft de VCO vorm aan die kennisdeling?

"Naast het organiseren van evenementen en het uitsturen van nieuwsbrieven hebben we elf kennistafels. Dat zijn afdelingen binnen de vereniging, die zich richten op uiteenlopende vakgebieden waar compliance, integriteit en ethiek een rol spelen. Daarbij werken ze samen met externe partners van de VCO. Er zijn kennistafels over de accountancysector, de advocatuur, ESG (Environmental, Social & Governance), FEC (Financial Economic Crime), Gedrag en Cultuur, RegTech en Digitale Transformatie, Privacy, SIRA (Systematische Integriteitsrisicoanalyse) en KYC (Know Your Customer). Er is ook een kennistafel die zich buigt over de inrichting van de compliancefunctie en we hebben een intervisiegroep.

De leden van de kennistafels komen op locatie of online samen. De frequentie en inhoud van die sessies bepalen de kennistafels zelf. Omdat kennisdeling ons hoofddoel is, zijn de bijeenkomsten soms tegen een kleine vergoeding ook toegankelijk voor niet-leden.

Een aantal kennistafels doet ook onderzoek, op dit moment met name op het gebied van Gedrag & Cultuur en de accountancy-sector. Het idee is dat iedere kennistafel minimaal één product per jaar oplevert. Dat kan van alles zijn: een evenement, een interview of een whitepaper. Als het maar bijdraagt aan het overdragen van kennis."

Waarom zou je als complianceprofessional lid moeten worden van de VCO?

"Ik geloof heilig in de kracht van een netwerk. Als wij als professionals onze kennis en kunde bundelen, kunnen we op ons vakgebied echt impact maken. Je moet de VCO dus zien als een community, waarin we elkaar en ons vak verder helpen. De vereniging is traditioneel opgericht voor compliance officers in de financiële sector, maar we hebben steeds meer leden uit andere sectoren, binnen het private en publieke domein. Het lidmaatschap staat tegenwoordig ook open voor adviseurs en andere professionals uit het compliancevak. Die kruisbestuiving is van grote meerwaarde voor het netwerk.

Bovendien is het belangrijk dat we onszelf als beroepsgroep op de kaart zetten. Net zoals advocaten, notarissen en accountants een gevestigde beroepsvereniging hebben, zou die er voor compliance professionals ook moeten zijn. In het verleden is de VCO niet betrokken bij het opstellen van de Corporate Governance Code of andere wet- en regelgeving in de financiële sector. Dat geeft aan dat we niet voldoende serieus werden genomen als experts. Dat is ontzettend zonde, want in onze beroepsgroep zit ongelooflijk veel waardevolle kennis en ervaring. Daarom hebben we afgelopen tijd een aantal belangrijke stappen gezet om de VCO te professionaliseren."

Sinds afgelopen januari is de beroepscode van de VCO van kracht. Hoe is die code ontstaan?

"Het invoeren van een beroepscode past bij de professionalisering van de VCO. In de beroepscode staat beschreven wat men mag verwachten van een EICP: een Ethiek, Integriteit & Compliance Professional. De code fungeert ook als een kwaliteitstoets voor de beroepsgroep. In tegenstelling tot twintig jaar geleden, is compliance voor veel bedrijven geen ondergeschoven kindje meer. Er zijn ontzettend veel compliance

officers bij gekomen, bij grote bedrijven zitten nu vaak hele complianceteams. Dat is goed, want het thema verdient alle aandacht. Maar voor sommige organisaties is compliance vooral een modewoord. Ze zien de functie van compliance officer als een vinkje dat ze nou eenmaal moeten hebben. Compliance is echter niet iets wat je er even 'bij' doet. Daar heb je grondige kennis en kunde en vooral ook intrinsieke motivatie voor nodig. Met het invoeren van een beroepscode beschermen we de kwaliteit van de functie.

Taskforce

Het afgelopen jaar hebben we als taskforce met verschillende betrokkenen gewerkt aan het opstellen van een code waarin iedereen zich kon vinden. Daarbij hebben we steeds conceptversies van de beroepscode besproken met de leden van de VCO, de Raad van Advies en externe belangenverenigingen. De input die we uit deze consultatierondes hebben opgehaald, hebben we meegenomen in de finale versie. Die versie is tijdens de algemene ledenvergadering van de VCO goedgekeurd en dus aangenomen door de leden. Daar zijn we ontzettend blij mee. Iedereen die lid is van de VCO, is nu verplicht om zich aan de beroepscode te houden.

In de beroepscode staan onder meer de vier kernwaarden van EICP's: expertise, autonomie, zorgvuldigheid en betrokkenheid. In de code staat bijvoorbeeld dat EICP's hun kennis en expertise actueel en op niveau houden, de wet- en regelgeving kennen en de organisatie tijdig zullen informeren over bedreigingen, risico's en kansen. Er staat ook in dat EICP's in staat zijn zelfstandig een oordeel te vellen en dit onafhankelijk vast te leggen en te communiceren. Bovendien werken ze vertrouwelijk, zijn ze toetsbaar en zijn ze zich bewust van hun voorbeeldfunctie: ze brengen het beroep niet in diskrediet en dragen niet bij aan misstanden.

Nu de code is aangenomen, is de volgende stap implementatie. Dat begint met bewustwording: mensen weten dat de code er is, maar wat betekent het precies voor hen? Daarom zijn we onder meer bezig met een evenement rond de invoering van de gedragscode."

Gaat er ook tuchtrecht gelden als leden zich niet aan de gedragscode houden?

"De code zoals die er nu ligt, is een 'streefcode'. Nu is het zaak om daar verdere invulling aan te geven. Vooralsnog is de gedragscode vrijblijvend: we gaan ervan uit dat VCO-leden zich eraan houden omdat ze daartoe intrinsiek gemotiveerd zijn. Op

dit moment werken we ook aan het opzetten van een beroepsregister. Aan die registratie zitten rechten en plichten vast, dus dan krijg je wel met tuchtrecht te maken."

Hoe komt dat beroepsregister eruit te zien?

"Ons streven is om vanuit een onafhankelijke stichting een register op te zetten dat geldt als hét Nederlandse centrale register voor EICP's. Op termijn zouden we vanuit het register ook permanente educatie willen aanbieden en bijvoorbeeld een vacaturebank. Er bestaat natuurlijk al een register voor compliance officers in de financiële sector, het DSI-register. Het register dat wij willen opzetten staat open voor EICP's uit alle sectoren, omdat we geloven in de meerwaarde van een diverse community. In het oprichtingsproces leren we veel van het DSI. Daarin willen we straks ook zeker de samenwerking opzoeken. Het idee is ook dat EICP's die ingeschreven staan bij DSI, bij ons niet opnieuw een uitgebreid accreditatieproces hoeven te doorlopen.

Ambitieuze EICP's moeten overigens nog wel geduld hebben: het opzetten van een beroepsregister heeft zowel praktisch als inhoudelijk behoorlijk wat voeten in aarde. We zijn er dus nog lang niet, maar ik twijfel er niet aan dat het register er gaat komen."

Op welke manier heb je het compliancevak de afgelopen jaren zien veranderen?

"Bedrijven zijn zich veel meer bewust geworden van het belang van compliance. Dat is een goede ontwikkeling. Steeds meer bedrijven zien in welke grote financiële en commerciële gevolgen het heeft als ze misstappen begaan op het gebied van compliance, integriteit of ethiek. Waar compliance voorheen werd belegd bij de CEO of hoofd juridische zaken, wordt nu steeds vaker een aparte compliancefunctie of zelfs een heel team gecreëerd. Toch hoor ik ook nog regelmatig verhalen van organisaties die sceptisch zijn over de aanstelling van een compliance officer: 'We hebben helemaal geen compliance-issues'. Dat voorkomen beter – en goedkoper – is dan genezen, heeft nog steeds niet iedereen begrepen.

Compliancejungle

Een deel van die weerstand komt ook doordat de wet- en regelgeving de afgelopen jaren enorm is toegenomen. Helaas lijkt daar voorlopig ook geen einde aan te komen. Bovendien botst de Europese regelgeving regelmatig met de Nederlandse. Dat maakt dat ondernemers vaak geen idee hebben waaraan ze allemaal moeten voldoen en vooral het gevoel hebben dat 'niks

meer mogen'. De compliancejungle, noem ik dat. Het oerwoud van regels maakt dat ze belemmerd worden in hun core business: ondernemen. Daardoor zijn ze minder snel geneigd om zich in compliance te verdiepen. Wat mij betreft is strenger reguleren ook niet de oplossing: meer regelgeving leidt niet per se tot beter gedrag. Het gaat erom dat mensen de juiste keuzes maken omdat ze dat willen, niet omdat het moet.

Gelukkig heeft de afgelopen jaren ook de technologie een opmars gemaakt binnen het compliancevak. Denk bijvoorbeeld aan AI, optical character recognition (OCR), Robotics en data-analyse. Door de inzet van technologie kun je een groot aantal complianceprocessen efficiënter en effectiever maken en sneller inspelen op de constante regulatoire ontwikkelingen. Waar de functie van compliance officer is begonnen in de operatie, zien we die nu steeds meer bewegen naar de rol van business partner. Overigens is de ene sector verder in het omarmen van technologie dan de andere. Voor banken is het ingewikkeld om hun IT-processen rigoureus om te gooien, al wordt er wel gewerkt aan oplossingen die het op lange termijn makkelijker maken om compliant te zijn. Uiteindelijk zullen ze toch moeten, anders worden ze ingehaald door de realiteit. Ik ben ervan overtuigd dat óók in het compliancevak tech de toekomst is."

Compliance is niet iets
wat je er even 'bij' doet.
Daar heb je grondige
kennis en kunde en vooral
ook intrinsieke motivatie
voor nodig.

Daarover gesproken: hoe zie je de toekomst van de VCO?

“Positief, uiteraard! De VCO is een geweldige club mensen die het compliancevak een warm hart toe dragen. Dankzij de actieve inspanning van een groot aantal vrijwilligers kunnen we als community blijven groeien en professionaliseren.

Zoals ik zei verwacht ik dat met de inzet van technologie op den duur minder compliance officers nodig zijn, omdat veel processen geautomatiseerd zijn en compliance daarmee standaard onderdeel wordt van de organisatie. Toch blijft de kern van het compliancevak mensenwerk. Meedenken, adviseren en motiveren om het juiste te doen: daar ligt als beroepsgroep onze meerwaarde.

Inmiddels hebben we die meerwaarde al een aantal keer kunnen laten zien, daar zijn we heel trots op. Zo hebben we als VCO actief bijgedragen aan de nieuwe Q&A over de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren terrorisme (Wwft) van De Nederlandse Bank (DNB). We werken ook mee aan de nieuwe SIRA-guidance die DNB opstelt. En we zijn betrokken

geweest bij het rapport over het fraudebeleid, dat onlangs is gepresenteerd aan het demissionaire kabinet. We zijn nu in gesprek over toekomstige samenwerkingen met de overheid, omdat wij natuurlijk belangrijke input kunnen leveren vanuit het veld.

Lange adem

En dan zijn er nog initiatieven als een compliance-roadshow voor het midden- en kleinbedrijf (mkb), het opzetten van intercollegiaal overleg en samenwerkingen met andere beroepsgroepen en het bouwen aan ENFCO, een Europees netwerk van compliance officers. Daarvoor zijn we eind vorig jaar voor het eerst met dertien landen bij elkaar gekomen in Brussel.

We zijn, kortom, op meerdere fronten bezig om de VCO aan tafel te krijgen. Dat vraagt een lange adem, maar we hebben al een paar mooie slagen gemaakt. Dat geeft vertrouwen. Het is mooi om te zien hoe dingen landen als we samenwerken. Als we elkaar blijven opzoeken en verrijken, kunnen we als beroepsgroep echt iets betekenen voor de maatschappij.”

Michelle Fisser startte haar carrière als Compliance Officer in 2003 in de financiële sector, en in de periode die volgde vervulde ze diverse (global) compliancerollen voor internationale instellingen.

Van 2016 tot 2021 werkte ze voor een Big4 kantoor, waar ze voor meerder sectoren werkzaam was op het gebied van fincrime compliancemanagement. In deze learningcurve zag ze dat er veel kennis beschikbaar was waar de complianceprofessional vaak geen tijd voor heeft.

In 2021 startte ze – gedreven door haar missie kennisdelen – haar eigen advies- en trainingsbedrijf Compliance in Motion, en werd ze in 2022 voorzitter van de beroepsvereniging VCO.

